

KROONIKA

AKADEEMILISE PÕLLUMAJANDUSE SELTSI TEGEVUSEST

Krahv Fr. Bergi fondi, Akadeemilise Põllumajanduse Seltsi, Tartu ülikooli ajaloo osakonna ja ajaloomuuseumi, Eesti Põllumajandusülikooli, Akadeemilise Baltisaksa Kultuuriseltsi, Akadeemilise Metsaseltsi ja Eesti Põllumajandusmuuseumi ühiskonverents – KRAHV FRIEDRICH GEORG MAGNUS VON BERGI (1845...1938) sünnist 150 aastat – toimus 16. veebruaril 1995. a. Tartu Ülikooli ajaloomuuseumis.

Konverentsi avas selle korraldava toimikonna nimel APSi president prof. O. Saveli. Konverentsi avamise ajal saabus kohale krahv Bergi pojapoeg Markus abikaasaga Soomest. Konverentsile oli saabunud tervituskiri krahvi teiselt pojapojalt Viktorilt Kanadast.

O. Saveli rõhutas krahv Fr. Bergi aegumatut tähtsust Eesti kultuuri, eriti põllumajanduskultuuri ja selle majandusharu ajaloolises arengus. Kõige olulisemaks F. Bergi tööks oli aga tänapäevani tunnustatud ja kasutusel oleva rukkisordi 'Sangaste' aretamine.

"Agraarteaduse" lugejale võib krahv Bergi iseloomustada tema elu ja tegevuse uurija Anto Juske lühisõnastusega: "Krahv Berg oli põllumees, põllukultuuride ja loomatõugude aretaja, puuliikide uurija, uute põllutööriistade ja loomapidamiseseadmete esmarakendaja ja leiutaja, uute maaparandusvõtete katsetaja".

Siinkohal on asjakohane meelde tuletada ka Soome saadik R. Holsti sõnavõtu järgmist lõiku 1926. aastal, kui tähistati Fr. von Bergi aretatud 'Sangaste' rukki 50. aasta juubelit (Tartu "Vanemuises"): "Teie pead katab vanaduse valge lumi, kuid Eesti viljapõllud haljendavad teie rukki igaveses nooruses. Iga aasta kannab Eesti pind kuldmerena Teie töö vilja. Kõige kaunim töö on rahvale tehtud töö ja seda on olnud just Teie töö, andes temale igapäevast leiba".

Krahv Friedrich von Berg oli Tartu Ülikooli audoktor (1929) ja paljude riikide teaduslike organisatsioonide ja seltside auliige.

Konverentsist võttis osa üle 100 asjahuvilise. Konverentsi delegatsioon viis tänulike

meeldetuletussõnadega lillekorvi rukkikrahvi hauale Sangaste surnuaial.

Seoses krahv Bergi austamisega avati tema elu ja tööd kajastavad näitused Tartu Ülikooli Ajaloomuuseumis, Teaduslikus Raamatukogus ja Eesti Põllumajandusmuuseumis Ülenurmel.

Konverentsil tehti alljärgnevate teemade kohaselt ühtekokku 11 ettekannet. Üks ettekanne – Jaanus Arukaevu: *Seltsi tegevusest Sangaste kihelkonnas* jäi ära.

Rukkikrahvi osa Eestimaa ajaloo – **Juhan Kakk, Tallinn**

Põllumajanduslike ideede arendamine krahv Fr. Bergi poolt – **Jaan Lepajõe, Tartu**

Talude ostmisest Sangaste kihelkonnas – **Tiit Rosenberg, Tartu**

Bergi osast Eesti hobusekasvatases – **Heldur Peterson, Tartu** (H. Petersoni äraoleku tõttu luges tema ettekande ette Olev Saveli)

Krahv Berg ja taliviljakasvatus – **Vahur Kukk, Jõgeva**

Fr. Berg ja metsandus – **Harri Paves, Tartu**

Sangaste lossi ehituskäik ja arhitektuur – **Aiki Lepik, Tallinn**

Kajastusi Sangastest ja krahv Bergist Eesti kirjanduses – **Oskar Kruus, Tallinn**

Berg ja loodushoid – **Jaan Eilart, Tartu**

Krahv Berg talupoegade meenutustes – **Aleksei Peterson, Tartu**

1905. a. sündmused Sangastes ja Fr. Berg – **Malle Salupere, Tartu**

M. Karelson